

SYMPTOMY RYZYKA DYSLEKSJI CHARAKTERYSTYCZNE DLA DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

MOTORYKA DUŻA

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
<ul style="list-style-type: none"> • niska sprawność ruchowa: dziecko słabo biega i skacze, • trudności z utrzymaniem równowagi (chodzenie po linii), • trudności z nauką jazdy na rowerze trzykołowym czy hulajnodze 		<ul style="list-style-type: none"> • obniżona sprawność ruchowa: dziecko słabo biega i skacze, • trudności z wykonywaniem ćwiczeń równoważnych (stanie na jednej nodze, chodzenie po linii) i z nauką jazdy na rowerze czy hulajnodze 	

MOTORYKA MAŁA

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
<ul style="list-style-type: none"> • niska sprawność ruchowa rąk, dziecko ma trudności ze sznurowaniem butów, zapinaniem guzików, • trudności z nawlekaniem koralików na sznurek 		<ul style="list-style-type: none"> • niska sprawność manualna: dziecko ma trudności z zawiązywaniem sznurowadeł, zapinaniem guzików, • trudności w posługiwaniu się nożyczkami, • trudności z nabyciem właściwych nawyków ruchowych, m.in. prawidłowego trzymania przyboru do rysowania: zbyt mocno przyciska narzędzia pisarskie, • ręka szybko się męczy, wolno kreśli szlaczki 	

FUNKCJE SŁUCHOWO-JĘZYKOWE

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
<p style="text-align: center;">opóźniony rozwój mowy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mały zasób słownictwa, • wadliwa artykulacja głosek, • częste przekręcanie słów, neologizmy, • trudności z zapamiętywaniem wierszyków, piosenek, • trudność z zapamiętywaniem i przypominaniem nazw, zwłaszcza sekwencji nazw: pory roku, pory dnia, • trudności z rozpoznawaniem rymów i aliteracji 		<p style="text-align: center;">wadliwa wymowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częste przekręcanie trudnych wyrazów (przestawianie głosek i sylab), • błędy gramatyczne, • trudności z zapamiętywaniem wiersza, piosenki, więcej niż jednego polecenia w tym samym czasie, • trudność z zapamiętywaniem nazw, trudność z zapamiętywaniem materiału uszeregowanego w serie i sekwencje (nazwy dni tygodnia, pór roku, kolejnych posiłków, szeregi 4-cyfrowe), • trudności z poprawnym używaniem wyrażań przyimkowych, opisujących stosunki przestrzenne: nad–pod, za–przed, wewnątrz–na zewnątrz, • trudności z różnicowaniem i identyfikowaniem dźwięków mowy – głosek (słuch fonemowy), przy porównywaniu paronimów (np.: góra–kura), • trudności z wydzieleniem sylab i głosek ze słów, ich 	

		syntetyzowaniem (zaburzenia analizy i syntezy głoskowej i sylabowej)	
--	--	--	--

KOORDYNACJA WZROKOWO-RUCHOWA

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
<ul style="list-style-type: none"> • trudności z budowaniem z klocków, • niechęć do rysowania, dziecko nie potrafi narysować koła (3 r.ż.) kwadratu i krzyża (4 r.ż.), trójkąta i kwadratu opartego na kącie (5 r.ż.) 		<ul style="list-style-type: none"> • trudności z rzucaniem i chwytaniem piłki, • trudności z rysowaniem szlaczków i odtwarzaniem złożonych figur geometrycznych 	

FUNKCJE WZROKOWE

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
<ul style="list-style-type: none"> • trudności w składaniu obrazków według wzoru – układanie puzzli i mozaiki, • nieporadność w rysowaniu – rysunki są bogate treściowo i ubogie w formie 		<ul style="list-style-type: none"> • trudności z wyróżnianiem elementów z całości, a także z ich syntetyzowaniem w całość, np. podczas budowania konstrukcji z klocków, układania mozaiki według wzoru, • trudności z wyodrębnianiem szczegółów różniących dwa obrazki, • trudności z odróżnianiem kształtów podobnych, np. figur geometrycznych, liter m–n–u, l–t–ł oraz p–b–d–g 	

ORIENTACJA W CZASIE

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
		<ul style="list-style-type: none"> • trudności w orientacji w czasie, np. z określaniem pory roku, pory dnia, godziny na zegarze 	

CZYTANIE I PISANIE

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
		<ul style="list-style-type: none"> • trudności w początkowej nauce czytania: wolno rozpoznaje litery, czyta bardzo wolno, najczęściej głoskuje i nie zawsze dokonuje syntezy, przekręca wyrazy, odczytuje wyrazy od tyłu (od–do), nie rozumie przeczytanego tekstu, • podczas pierwszych prób pisania – pojawia się pisanie liter i cyfr (znaków literopodobnych) zwierciadlanie oraz odwzorowywanie wyrazów przez zapisywanie ich od strony prawej do lewej 	

LATERALIZACJA

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
<ul style="list-style-type: none"> • obserwuje się brak przejawów preferencji jednej ręki		<ul style="list-style-type: none"> • obserwuje się opóźnienie rozwoju lateralizacji, dziecko jest nadal oburęczne mimo prób ustalenia ręki dominującej	

ORIENTACJA W SCHEMACIE CIAŁA I PRZESTRZENI

Wiek 3–5	Obserwacja TAK/NIE	Wiek 6–7	Obserwacja TAK/NIE
<ul style="list-style-type: none"> • dziecko ma trudności ze wskazaniem prawej lub lewej ręki		<ul style="list-style-type: none"> • dziecko ma trudności z określeniem swoich części ciała, gdy określa je pojęciami: prawe – lewe, • ma trudności ze wskazaniem kierunku na prawo i na lewo od siebie	

Opracowanie na podstawie książki *Symptomy ryzyka dysleksji charakterystyczne dla dzieci w wieku przedszkolnym* według M. Bogdanowicz (2003, 2005).